

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

«Η Νέα Παιδαγωγική»

Με τα μαγικά πάντα μάτια, με το πολύβουο, γεμάτο μέλι και μέλισσες μυαλό, μ' ένα κόκκινο μάλλινο σκούφο στο κεφάλι και τσαρουχάκια με κόκκινες φούντες στα πόδια, ένα πρωί κίνησα, μισό χαρούμενος, μισό αλαφιασμένος, και με κρατούσε ο πατέρας μου από το χέρι. Η μητέρα μου είχε δώσει ένα κλωνί βασιλικό να τον μυρίζομαι, λέει, να παίρνω κουράγιο, και μου κρέμασε το χρυσό σταυρουλάκι της βάπτισής μου στο λαιμό.

-Με την ευχή του Θεού και με την ευχή μου ..., μουρμούρισε και με κοίταξε με καμάρι.

Ήμουν σαν ένα μικρό καταστολισμένο σφαγάρι κι ένιωθα μέσα μου περφάνια και φόβο. Μα το χέρι μου ήταν σφηνωμένο βαθιά μέσα στη φούχτα του πατέρα μου κι αντρείευόμουν. Πηγαίναμε, πηγαίναμε, περάσαμε τα στενά σοκάκια, φτάσαμε στην εκκλησιά του Αϊ – Μηνά, στρίψαμε, μπήκαμε σ' ένα παλιό χτίρι, με μια φαρδιάν αυλή, με τέσσερις μεγάλες κάμαρες στις γωνιές κι ένα κατασκονισμένο πλατάμι στη μέση. Κοντοστάθηκα, δείλιασα. Το χέρι μου άρχισε να τρέμει μέσα στη μεγάλη ζεστή φούχτα.

Ο πατέρας μου έσκυψε, άγγιξε τα μαλλιά μου, με χάδεψε. Τινάχτηκα. Ποτέ δε θυμόμουν να μ' έχει χαδέψει. Σήκωσα τα μάτια και τον κοίταξα τρομαγμένος. Είδε πως τρόμαξα, τράβηξε πίσω το χέρι του:

-Εδώ θα μάθεις γράμματα, είπε, να γίνεις άνθρωπος. Κάμε το σταυρό σου.

Ο δάσκαλος πρόβαλε στο κατώφλι. Κρατούσε μια μακριά βίτσα και μου φάνηκε άγριος, με μεγάλα δόντια και κάρφωσα τα μάτια μου στην κορφή του κεφαλιού του να δω αν έχει κέρατα. Μα δεν είδα, γιατί φορούσε καπέλο.

-Ετούτος είναι ο γιος μου, του 'πε ο πατέρας μου.

Ξέμπλεξε το χέρι μου από τη φούχτα του και με παρέδωσε στο δάσκαλο.

-Το κρέας δικό σου, του 'πε, τα κόκαλα δικά μου. Μην τον λυπάσαι, δέρνε τον, κάμε τον άνθρωπο.

-Έγνοια σου, καπετάν Μιχάλη. Έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είπε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.

Από το Δημοτικό Σχολείο απομένει ακόμα στη θύμησή μου ένας σωρός παιδικά κεφάλια, κολλητά το ένα πλάι στο άλλο, σαν κρανία. Τα πιο πολλά θα 'χουν γίνει κρανία. Μα απάνω από τα κεφάλια αυτά απομένουν μέσα μου αθάνατοι οι τέσσερις δάσκαλοι. {...}

N. Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο

σφαγάρι: σφάγιο, ζώο προς σφαγή

σοκάκια: στενοί δρόμοι, δρομάκια

χτίρι: κτίριο

βίτσα: βέργα

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ποια είναι τα συναισθήματα του συγγραφέα τη μέρα που πηγαίνει για πρώτη φορά στο σχολείο;

(Μονάδες 10)

2. Να σχολιάσετε το απόσπασμα: «Έγνοια σου, καπετάν Μιχάλη. Έχω εδώ το εργαλείο που κάνει τους ανθρώπους, είπε ο δάσκαλος κι έδειξε τη βίτσα.»

(Μονάδες 6)

3. Να χωρίσετε το κείμενο σε νοηματικές ενότητες.

(Μονάδες 6)

4. Να δώσετε έναν τίτλο για την κάθε ενότητα.

(Μονάδες 4)

5. Να δηλώσετε τον χρόνο, τη χρονική βαθμίδα, το ποιόν της ενέργειας, τη διάθεση, τη φωνή, τη συζυγία και την τάξη στην οποία ανήκουν τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων:
«...κι ένιωθα μέσα μου περφόνια...»
«... Μην τον λυπάσαι ...»
(Μονάδες 6)
6. Να σημειώσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:
το χρυσό, σφαγάρι, φόβο, άνθρωπος
(Μονάδες 4)
7. Να σχηματίσετε τις ζητούμενες πτώσεις για τις παρακάτω συνεκφορές:
μαγικά μάτια (γενική πληθυντικού)
μακριά βίτσα (ονομαστική πληθυντικού)
οι τέσσερις δάσκαλοι (αιτιατική πληθυντικού)
(Μονάδες 6)
8. **πρόβαλε, απομένουν**: Να διακρίνετε τα συστατικά των λέξεων (πρόθημα, θέμα, επίθημα, παραγωγική κατάληξη).
(Μονάδες 6)
9. Τι σημαίνει η λέξη **Παιδαγωγική**; Να σχηματίσετε δύο σύνθετες λέξεις από το πρώτο συνθετικό και δύο παράγωγες λέξεις από το δεύτερο συνθετικό της λέξης.
(Μονάδες 12)

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να γράψετε ένα άρθρο για τον ρόλο του δασκάλου στο σύγχρονο σχολείο για την καλλιέργεια και την κοινωνική ένταξη των μαθητών. Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 350 λέξεις.

(Μονάδες 40)